

Celospolečenská perspektiva - kvalita života pečovatelů

Martin Kolek, Aleš Kmínek

Účinky intervence na pečovatele

- Terapeutická intervence zaměřená na pacienta může ovlivnit pečovatele
  - Změnou stavu pacienta změní citovou odpověď pečovatele
  - Nahrazením, doplněním, snížením nebo zvýšením úrovně poskytované péče
  - Změnou postoje a/nebo chování pečovatele
- Může být i více pečovatelů
- I člen rodiny pacienta, který péči nemusí poskytovat, může být ovlivněn
  - Negativní dopad na duševní zdraví spojený s prožíváním nemoci pacienta
- Tyto vlivy, souhrnně označované jako **health spillovers**, je v principu možno měřit a zahrnout je v podobě QALY do analýz nákladové efektivity, a podchytit tak tuto část dopadů posuzované intervence
  - Jaké jsou metody měření a v jakých oblastech jsou již k dispozici (dále)

Analýzy TA z NICE (DSU) – Pennington, 2020

- Celkem identifikováno 16 analýz obsahujících kvalitu života pečovatelů v modelaci CUA (ze všech podání do 10.1.2019)
- Onemocnění:
  - roztroušená skleróza (8),
  - dále po jedné: juvenilní idiopatická artritida, Alzheimerova nemoc, atopická dermatitida, myelofibróza, nedostatek adenosin-deaminasy spojený s těžkou kombinovanou imunodeficiencí, Duchenneova muskulární dystrofie, mukopolysacharidóza typu IVa, hypofosfatemie spojená s chromozomem X
- Kvalita života pečovatelů zohledněna:
  - Dle zdravotního stavu (11), dle léčby (3), dle disease severity (1), family QALY loss způsobené úmrtím (1)
- Počet pečovatelů:
  - **Jeden (13)**, jeden až tři (1), 57,48 % pacientů má 1,76 pečovatele (1, na zákl. studie disease burden), rozdělení ztráty QALY na celou rodinu (1, po smrti pacienta)
- Popis změny kvality života pečovatelů:
  - Disutility (12) v rozsahu -0,01 až 0,173,
  - utility (1) v rozsahu 0,85-0,94,
  - inkrement utility pečovatele pro léčeného pacienta (2) v rozsahu 0,01-0,1,
  - **rozdělení ztráty 1,8-2,1 QALY na celou rodinu**

Analýzy TA z NICE DSU – Pennington, 2020

- Zdroje dat o utilitách: Neumann et al (2000), Acaster et al (2013), Kuhlthau et al (2010), Landfeldt et al (2014), and Christensen et al (2014)
  - Studie s HUI2/3 skóre pro pečovatele o pacienty s Alzheimerovou nemocí (10)
  - Průzkum srovnávající EQ-5D skóre u pečovatelů o pacienty s MS a u kontrolní skupiny (2)
  - Studie dopadu omezené aktivity dítěte na skóre EQ-5D u rodičů (2)
  - Studie měřící skóre EQ-5D u pečovatelů o pacienty s Duchenneovou muskulární dystrofií (1)
  - Analýza CEA, která uvádí ztrátu QALY u rodiny v důsledku předčasné smrti dítěte (1)
- Vliv zahrnutí dopadu na pečovatele v CUA:
  - změna QALY v rozpětí 1 až 22 %, různorodé, **obecně zvýšení inkrementálních QALY o 0,02-0,03** (4)
  - DMD: přírůstek 0,442 QALY při zahrnutí 1 dalšího pečovatele
  - ICER – snížení o 4-33 %
- Hodnocení analýz review comittee:
  - Zahrnutí dopadu na pečovatele do rozhodování (11)
  - Scénář s dopadem na pečovatele nebyl preferován (4)
  - CEA by neměla zahrnovat dopad na pečovatele (1, „non-robust“ data)

Systematická rešerše dle NICE DSU

- Celkem 38 studií, které zahrnovaly kvalitu života pečovatelů/členů rodiny
- Onemocnění:
  - nakažlivé nemoci (očkování) (15), Alzheimerova nemoc (4), demence (3), Parkinsonova nemoc (2), paliativní péče u terminálních pacientů (2), ostatní (11)
- Počet pečovatelů:
  - Jeden (27), oba rodiče dětského pacienta (4), oba rodiče se zohledněním podílu neúplných rodin (2), čtyři členové rodiny (2), 2,5 pečovatele (1), neuvedeno (2)
- Popis změny kvality života pečovatelů:
  - Utility (25), disutility (5) v typickém rozsahu 0 – 0,17, inkrement utility pečovatele při léčbě pacienta (2) 0,05
- Metodika měření utilit:
  - Nepřímé (32), z toho nejčastěji EQ-5D (23) a SF-6D (4)
  - Přímé (4)

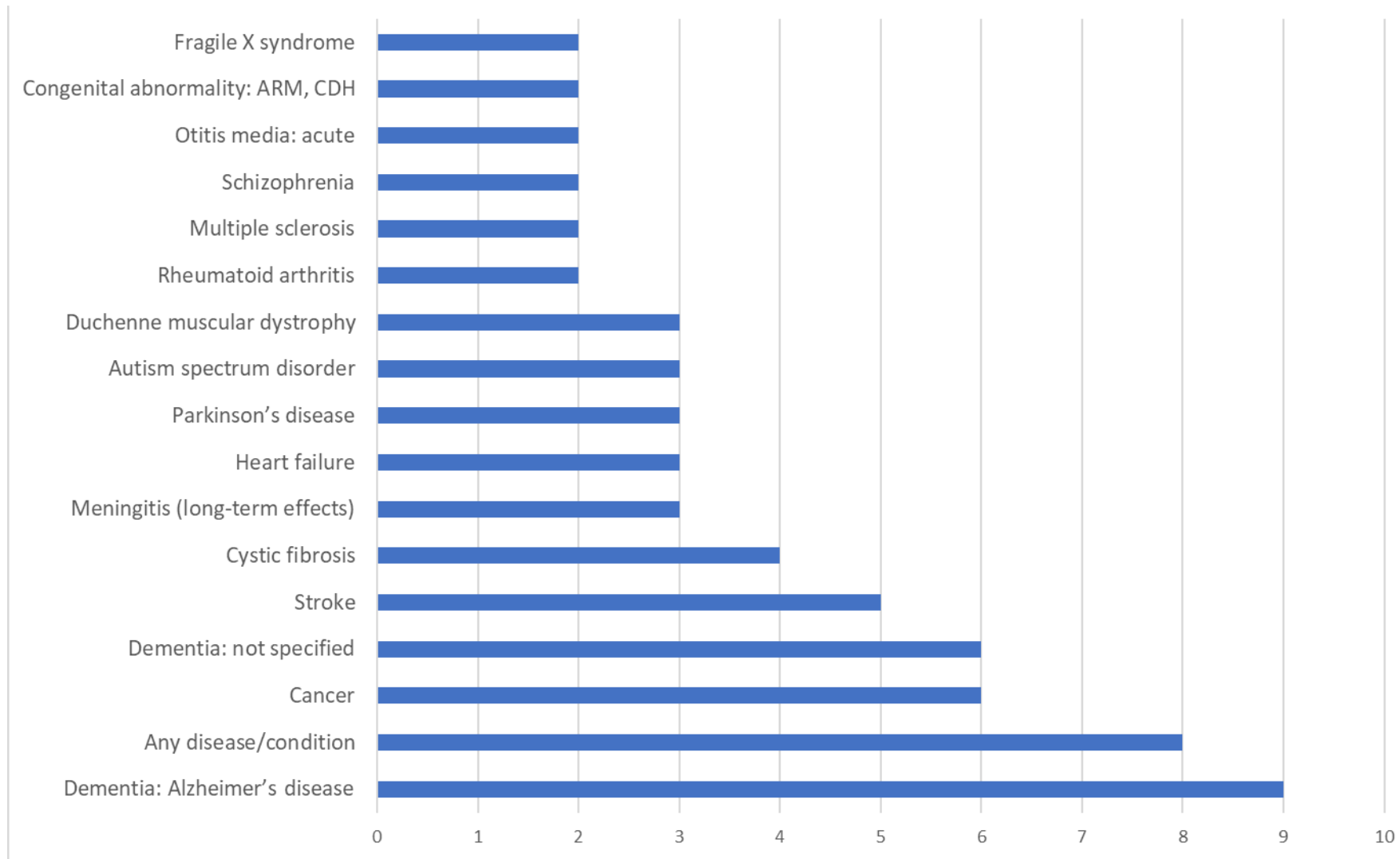
Systematická rešerše dle NICE DSU

- Zdroje dat o utilitách:
  - Měření utilit pro pečovatele v rámci dané studie (11), z toho jak v intervenčním tak v kontrolním rameni (4)
  - Rozdílné studie pro utility pacientů a pečovatelů (10), z toho utility pro pečovatele k jinému onemocnění (5)
  - U studií očkování proti rotavirovým nákazám (12) byl využit jeden externí zdroj
- Vliv zahrnutí dopadu na pečovatele (9)
  - Srovnatelně velký/větší přínos léčby na pečovatele než na pacienty (3), nižší přínos (6)
  - Alzheimerova nemoc: **snížení QALY pečovatele** v důsledku zlepšení zdravotního stavu a doby přežití pacienta -> delší péče (1,15 QALY pro pacienty, 1,03 QALY pro pacienta i pečovatele)
  - Rotavirové studie (12): srovnatelný dopad onemocnění na pacienty i pečovatele

Systematická rešerše Wittenberg, 2019

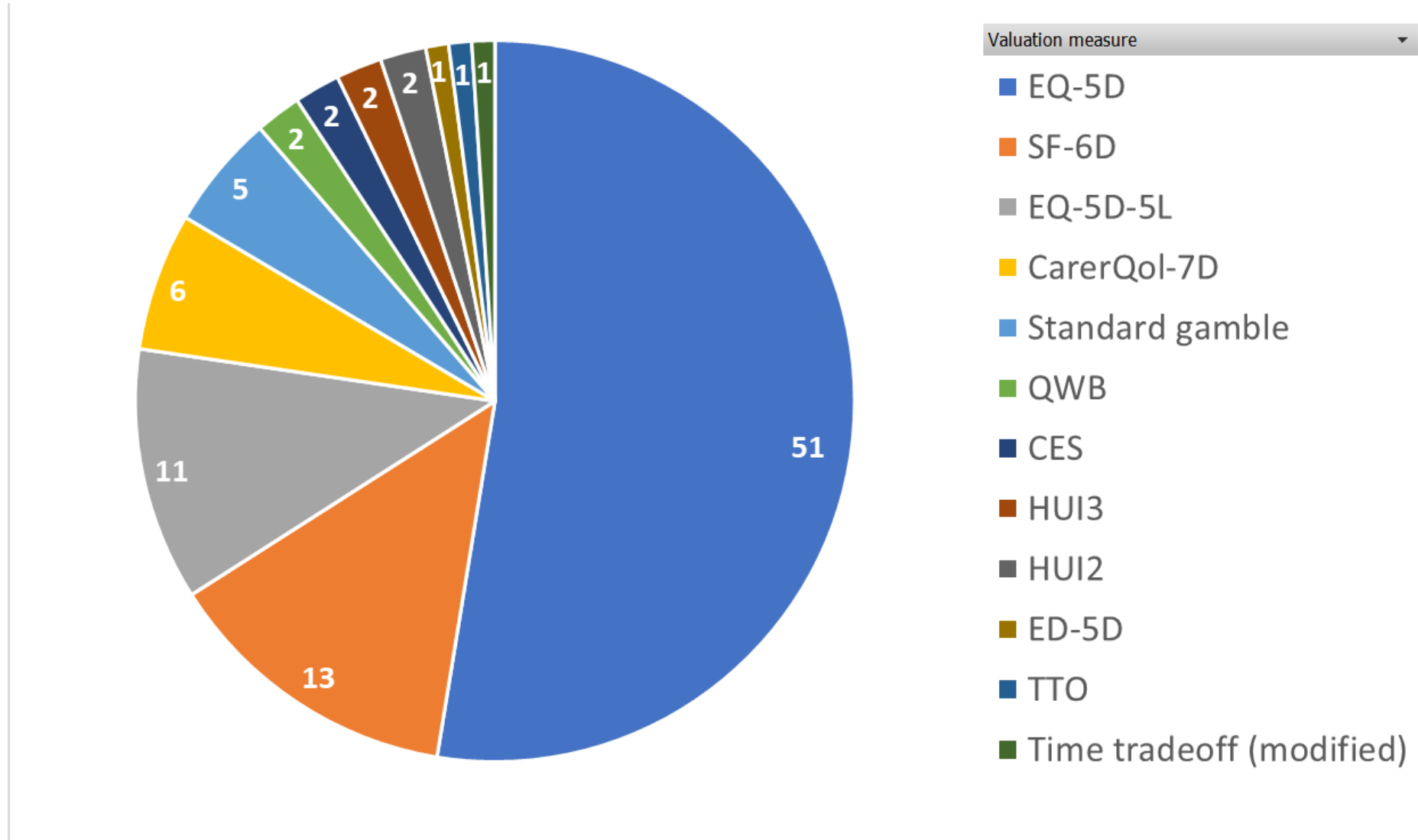
- medical and economic literatures (MEDLINE, EMBASE, and EconLit, from inception through 3 April 2018)
- 80 publikací zahrnuto do analýzy
- Cíle
  - Identification of the spectrum of diseases and conditions for which caregiver and family members' spillover effects have been measured
  - Identification of results and methods used

Počet „cases“ v daném onemocnění – vede Alzheimer

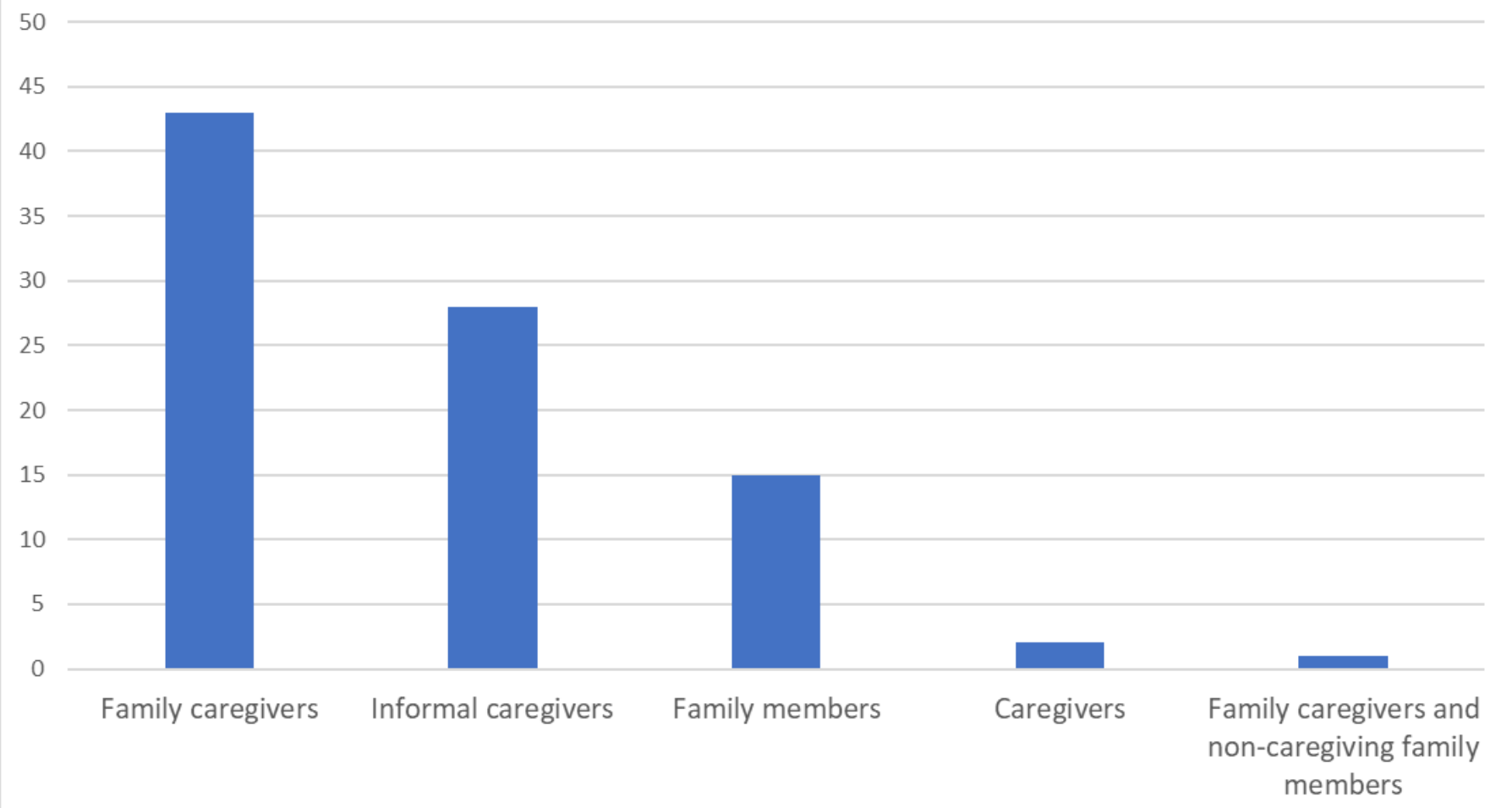

Použité metodiky – převládá EQ-5D-3L

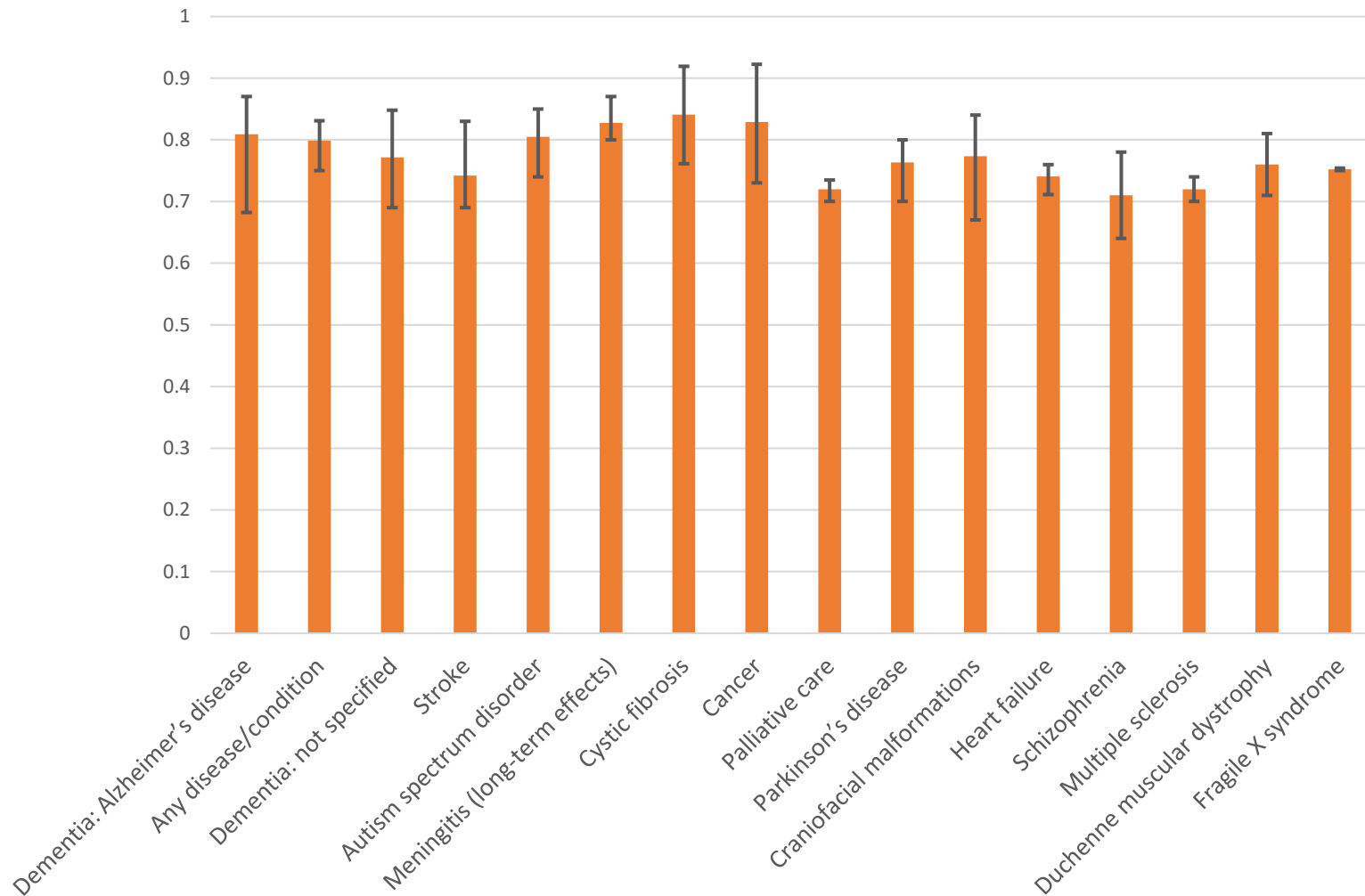
Concerned persons – Family caregivers

Comparison type group

Comparison group type <input type="text"/>	Počet z Patient disease/condition
General Population	9
Matched	17
None	52
Spillover reported	11
Celkový součet	89

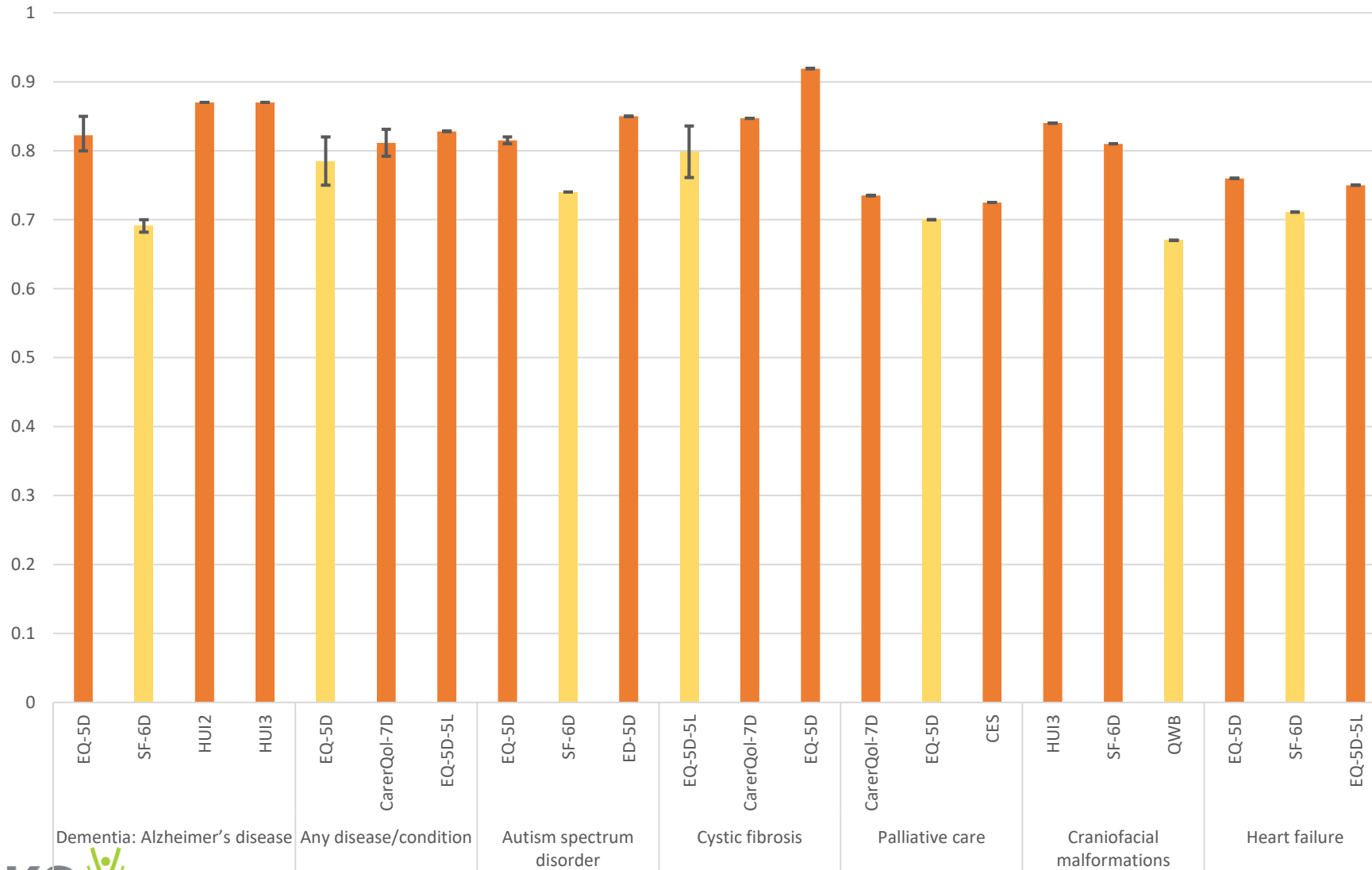
Hodnoty utilit pro jednotlivá onemocnění

Graf obsahuje onemocnění, která byla popsána alespoň dvěma způsoby (ve více publikacích nebo více metodikami).

Sloupce znázorňují průměrnou utilitu pečovatele. Chybové úsečky znázorňují minimální a maximální utility.

Hodnoty utilit v závislosti na metodice

Zlatou barvou jsou označeny metody poskytující pro dané onemocnění nejnižší průměrnou hodnotu utilit pečovatелů.

Graf obsahuje onemocnění, u nichž byla utilita pečovatелů zjišťována alespoň třemi metodikami.

Sloupce znázorňují průměrnou utilitu pečovatele. Chybové úsečky znázorňují minimální a maximální utility.

Double counting

- Tři typy?
  - QALY pečovatele (v případě nespecifického dotazníku a bez kontrolní skupiny)
    - Pečovatelé mohou mít sami zdravotní komplikace
  - QALY pacienta + QALY pečovatele (které je ovlivněno pohledem na pacienta)
    - Často rodiče dítěte pacienta - mohou nadhodnocovat vliv na svou kvalitu života
  - QALY + náklady na pečovatele, který je za svou práci standardně odměňován

Závěry

- Celkově není zatím velké využití v praxi (pro ekvivalentní hodnocení ICERs by se mělo předkládat ve všech submissions)
- Nejvíce využívanou metodou pro měření utilit/disutilit je EQ-5D, SF6D, CarerQol (SF6D většinou dává nižší utility)
- Jsou dostupné informace o QoL již u více diagnóz (nejčtenější Alzheimer, nakažlivé nemoci, RS)
- Nejčastěji se jedná o jednoho pečovatele na pacienta
- Nejčastěji měřena QoL u family caregivers
- Záleží na kvalitě a dostupnosti dat (jako všude 😊)
  - Ideálně hodnotit přímo ve studii (zatím není realitou)
  - mít k dispozici srovnání s matched population nebo alespoň general population
- Hodnoty utilit v rozpětí cca 0,67 – 0,92
- Vliv na ICER: 4-33 %

Co když nejsou data / instrumenty k dispozici?

2 složky ovlivňující QoL:

- Family effect
- Caregiver effect

Koopmanschap MA, van Exel JNA, van den Berg B, Brouwer WBF. An overview of methods and applications to value informal care in economic evaluations of healthcare. *Pharmacoeconomics* 2008;26:269-280

Generické instrumenty

Ad hoc dotazníky

Kvalitativní výzkum